

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

Območna enota Novo mesto

STROKOVNE ZASNOVE
varstva kulturne dediščine za območje občine
MOKRONOG - TREBELNO

Vodja območne enote:
Danilo Breščak, univ. dipl. arheolog

Novo mesto, februar 2008

Skalickega ulica 1, p.p. 250, SI-8000 Novo mesto
telefon: +386 (0)7 393 15 40, telefaks: +386 (0)7 393 15 90
e-pošta: tajnistvo.nm@zvks.si
<http://www.zvks.si>

Registracija:1/32177/06, Matična številka: 1423215005
Standardna klasifikacija dejavnosti/šifra podrazreda: 92.522
Identifikacijska številka: SI45991413
Transakcijski račun: 01100-6030381005

Vsebina

1	UVOD	3
2	PRAVNE OSNOVE	4
2.1	ZAKONSKI IN PODZAKONSKI AKTI	4
2.2	DRUGE PRAVNO-FORMALNE PODLAGE	4
3	SPLOŠNA IZHODIŠČA	6
4	SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI	7
4.1	REŽIM ZA VAROVANJE ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE	7
4.2	REŽIM ZA VAROVANJE STAVBNE DEDIŠČINE	8
4.3	REŽIM ZA VAROVANJE MEMORIALNE DEDIŠČINE.....	8
4.4	REŽIM ZA VAROVANJE NASELBINSKE DEDIŠČINE.....	9
4.5	REŽIM ZA VAROVANJE VRTNOARHITEKTURNE DEDIŠČINE.....	9
4.6	REŽIM ZA VAROVANJE DEDIŠČINSKE KULTURNE KRAJINE.....	10
4.7	REŽIM ZA VAROVANJE ZGODOVINSKE KRAJINE	10
4.8	REŽIM ZA POSEBNE TIPE DEDIŠČINE (TIP OSTALO)	10
4.9	VPLIVNO OBMOČJE	11
5	SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE	12

1 UVOD

Na podlagi Zakona o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS št. 7/99, v nadaljevanju - ZVKD) mora pripravljavec pri sprejemanju aktov s področja urejanja prostora kot obvezno sestavino za presojo vplivov na nepremično dediščino, ki jih je v uresničevanju teh načrtov mogoče pričakovati, upoštevati strokovne zasnove za varstvo dediščine (v nadaljevanju – strokovne zasnove). Strokovne zasnove izdela Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Novo mesto (v nadaljevanju ZVKDS, OE Novo mesto), kot pristojna strokovna javna služba.

Za območje občine Mokronog – Trebelno so bile za potrebe priprav prostorskih aktov pripravljene naslednje strokovne zasnove:

- Strokovne podlage za spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana občine Trebnje (maj 2002).

Na podlagi zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS št. 110/02, 8/03 – popravek) ter Zakona o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS 33/07) za območje občine Mokronog - Trebelno še ni bilo izdelanih posebnih smernic varstva kulturne dediščine za pripravo prostorskih planskih aktov.

Strokovne zasnove vključujejo enote dediščine, ki so v času njihove priprave evidentirane kot kulturna dediščina. Ker pa se podatki o evidentirani kulturni dediščini spreminjajo (novi vpisi v register nepremične kulturne dediščine, spremembe vpisov, izbrisi itd.) se morajo spreminjati (dopolnjevati, ažurirati) tudi strokovne zasnove. To je pomembno tudi zato, ker kulturno-varstveni akti ne smejo biti v nasprotju s strokovno zasnovo varstva kulturne dediščine (41. člen ZVKD). Poleg tega je bilo območje občine Mokronog – Trebelno je bilo v dosedanjih strokovnih zasnovah obravnavano v sklopu območja občine Trebnje.

Zaradi zgoraj navedenih razlogov je ZVKDS – OE Novo mesto, z namenom boljšega pregleda in jasnosti, za območje občine Mokronog – Trebelno izdelal pričujoči čistopis strokovnih zasnov (na podlagi ZVKD 40. – 43. člen).

2 PRAVNE OSNOVE

2.1 Zakonski in podzakonski akti

- Ustava Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 33/91)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa na področju kulture – uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1, Ur.l. RS, št. 77/07)
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD, Ur.l. RS, št. 7/99)
- Zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov v družbeni lastnini (ZLKSDL, Ur.l. RS, št. 89/99, 107/99)
- Zakon o urejanju prostora (Ur.l. RS, št. 110/02, št. 8/03 – popravek, 58/03-ZZK-1) s podzakonskimi akti
- Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS št. 33/07) s podzakonskimi akti
- Zakon o graditvi objektov - uradno prečiščeno besedilo (ZGO-1-UPB1, Ur.l. RS, št. 102/04) s podzakonskimi akti
- Pravilnik o registru nepremične kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 25/02)
- Sklep o kulturnih spomenikih in naravnih znamenitostih, ki so postali last Republike Slovenije (Ur.l. RS, št. 46/97)

Sprejete in ratificirane mednarodne pogodbe:

- Zakon o ratifikaciji Evropske kulturne konvencije št. 18 (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Protokol k Haaški konvenciji (Uradni list FLRJ - Mednarodne pogodbe, št. 4/56)
- Uredba o ratifikaciji Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/93)
- Zakon o ratifikaciji Konvencije št. 121 o varstvu evropskega arhitektonskega bogastva (Ur.l. RS, št. 7/93) – t.im. Granadska konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine (spremenjene) (MEKVAD, Ur.l. RS - Mednarodne pogodbe, št. 7-21/99, 24/99) - t.im. Malteška konvencija
- Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK. Ur.l. RS, št. 19/03) – t.im. Krajinska konvencija

2.2 Druge pravno-formalne podlage

Državni prostorski akti:

- Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS, Ur.l. RS, št. 76/04)
- Uredba o prostorskem redu Slovenije (PRS, Ur.l. RS, št. 122/04)

Državni razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi Kostnice v Gorenjem Mokronogu za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 81/99)
- Odlok o razglasitvi Župančičevega toplarja za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 66/01)
- Odlok o spremembi odloka o razglasitvi Kostnice v Gorenjem Mokronogu za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 129/03)

- Odlok o spremembah Odloka o razglasitvi Župančičevega toplarja za kulturni spomenik državnega pomena (Uradni list RS, št. 59/2005)

Občinski razglasitveni akti:

- Odlok o razglasitvi Žalostne gore pri Mokronogu za kulturni spomenik (Uradni list RS, št. 15/94)
- Odlok o spremembi odloka o razglasitvi Žalostne gore pri Mokronogu za kulturni spomenik (Uradni list RS, št. 85/98)

3 SPLOŠNA IZHODIŠČA

Celostno ohranjanje dediščine

Predstavlja smiselno porazdelitev nalog ohranjanja dediščine med različne državne organe in na lokalne skupnosti ter njihovo medsebojno sodelovanje. Državljeni, lastniki dediščine in drugi zainteresirani (društva, združenja, nevladne organizacije) so pomemben in enakopraven soudeleženec pri sprejemanju odločitev na vseh ravneh odločanja. Celostno varstvo dediščine se načrtuje in uresničuje tudi z instrumenti urejanja prostora. Različne dejavnosti in rabe, ki se pojavljajo v prostoru, se morajo seznaniti z omejitvami in prednostmi zaradi varstva dediščine že na nivoju strateških prostorskih aktov in upoštevati varstvena načela, ki zagotavljajo ohranitev kulturne funkcije dediščine v prostoru.

Načela, ki izhajajo iz zagotavljanja celostnega varstva dediščine, so:

- varstvo dediščine je treba vključiti med cilje prostorskega planiranja, od priprave razvojnih načrtov do izdajanja dovoljenj za posege;
- varstvo zahteva sodelovanje na vseh ravneh (med urbanisti, investitorji in konservatorji) ter vključevanje in obveščanje javnosti;
- varstvo dediščine ne vključuje le posameznih spomenikov, pač pa celotno človekovo okolje;
- varstvo vključuje ne samo najpomembnejše spomenike, ampak tudi tiste skromnejše stavbe, ki same po sebi nimajo lastnosti spomenika, a imajo izreden pomen v kontekstu celote naselja in kvalitetno oblikujejo njihov značaj;
- zagotoviti varstvo in prenovo objektov kulturne dediščine v prostoru na tak način, da ji zagotovimo ustrezno uporabo v skladu s sodobnimi potrebami in načinom življenja.

Trajnostna raba

Ustrezen prostorski razvoj s svojimi prostorskimi rešitvami mora omogočati trajnostno rabo dediščine na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča degradacije dediščine ali celo izgube dediščinskih (spomeniških) lastnosti, ki se morajo ohranjati za sedanje in bodoče generacije. Dediščina je neobnovljiv vir, ki potrebuje za svoj obstoj aktivno (upo)rabo, vendar le do določenih meja.

Dediščina kot dejavnik vzdržnega prostorskega razvoja

Vzdržen prostorski razvoj vključuje štiri vidike ali dimenzije vzdržnosti: ekonomsko, socialno, okoljsko in kulturno. Ohranjena dediščina in njena integracija v prostoru sta eden od nosilcev trajnostnega razvoja občine na vseh področjih (gospodarstvo, kmetijstvo, kultura, okolje, itd.).

Dediščina kot razvojni dejavnik in prostorski potencial

Pri prostorskem načrtovanju je potrebno dediščino obravnavati kot dejavnik kakovosti prostora ter kot vir blaginje in priložnosti za razvoj. Dediščina s svojo raznovrstnostjo in kvaliteto predstavlja pomemben socialni, ekonomski, vzgojni in identifikacijski potencial, katerega mora občina izkoristiti za doseg prostorsko uravnoteženega razvoja.

4 SPLOŠNI VARSTVENI REŽIMI

Varstvo in ohranitev kulturne dediščine je eden od osnovnih namenov in ciljev prostorskega načrtovanja. Z možnostmi, ki jih ima na razpolago, lahko preprečuje njeno poškodovanje, propadanje ali uničenje. Zahteve varstva kulturne dediščine se vključujejo v prostorsko načrtovanje tako, da se upoštevajo:

- varstveni režimi iz aktov o razglasitvi kulturnih spomenikov,
- varstveni režimi za vso evidentirano kulturno dediščino in njeno vplivno območje,
- presoje vplivov na kulturno dediščino.

V tem poglavju so splošni varstveni režimi posplošeni na tip dediščine (arheološka, stavbna, memorialna itd.). Iz priloženega pregleda enot nepremične kulture dediščine pa je razvidno, kateri tip varstvenih usmeritev oz. varstveni režim velja za posamezno enoto dediščine. Za posamezne (večje) enote lahko velja tudi več varstvenih režimov (npr. za območje določenega gradu lahko veljajo režimi za stavbno, vrtnoarhitekturno, arheološko dediščino, ipd.), saj je v preglednici tip varstvenega režima opredeljen po principu pretežnosti.

Splošni režim, ki velja za vse tipe dediščine:

- kulturna dediščina se načeloma varuje in ohranja na mestu samem (in situ);
- varuje se tudi ustrezno veliko območje okoli dediščine, z namenom preprečitve neposrednih ali posrednih negativnih vplivov na dediščino;
- na objektih ali območjih dediščine niso dovoljeni tisti posegi ali takšni načini izvajanja dejavnosti, ki bi prizadeli varovane vrednote in njihovo materialno substanco, ki jih nosi;
- možno so tisti posegi in prostorske rešitve, ki prispevajo k trajni ohranitvi dediščine ali zvišanju njene vrednosti.

Za kakršnekoli posege v enote kulturne dediščine - vključno z vzdrževalnimi deli, ki bi lahko povzročili spremembo videza (npr. barve) ali materialne substance dediščine (npr. novi materiali) - je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in soglasje (45. – 46. člen ZVKD, Ur. list RS, št. 7/99).

4.1 Režim za varovanje arheološke dediščine

Zlasti se varuje:

- zemljišča in zemeljske plasti z arheološkimi ostanki pred različnimi destruktivnimi posegi in rabami (izkopi, nasipi, intenzivna kmetijska in gozdarska raba, gradnja različnih objektov in infrastrukturnih naprav, iskanje najdb s strani nepooblaščenih ljudi itd.);
- prostorski in vsebinski kontekst arheološkega najdišča.

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, ter predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo.

Osnovna izhodišča pri varovanju arheološke dediščine so:

- varovanje najpomembnejših arheoloških najdišč v obliki rezervatov oziroma prostorsko urejenih območij (prezentacija »in situ«);

- ohranitev kulturnega in znanstvenega pomena dediščine pri posegih v prostor z izvedbo predhodnih arheoloških raziskav, pri čemer je treba dati prednost nedestruktivnim metodam (geofizikalni, greoradarski terenski pregledi);
- integralno varstvo s sistematičnim vključevanjem v prostorsko načrtovanje na vseh ravneh.

Novi posegi v prostor se arheološkim najdiščem načeloma izogibajo. V robne dele najdišč in v najdišča znotraj poselitvenih območij se lahko posega le, če ni možno najti drugih rešitev in le na osnovi rezultatov predhodnih arheoloških raziskav. Pri gradnji zahtevnih objektov in objektov gospodarske javne infrastrukture je treba zagotoviti predhodno arheološko vrednotenje na celotnem območju predvidenega posega in ne le na območju do sedaj prepoznane arheološke dediščine.

4.2 Režim za varovanje stavbne dediščine

Zlasti se varuje:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti);
- gradivo (substanca) in konstrukcijska zasnova;
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barvo, detajli itd.);
- funkcionalna zasnova v notranjem in pripadajočem zunanjem prostoru;
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico (pripadajoči odprti prostor z niveleto površin ter lego, namembnostjo in oblikovanostjo pripadajočih objektov in površin, odnos do drugih objektov na parceli in do sosednjih stavb);
- prostorski kontekst, pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih - cerkvah, gradovih, znamenjih itd).

Varuje se tudi širša okolica objekta, ki zagotavlja funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine v širšem prostoru brez motečih prvin.

Stavbno dediščino zaradi boljše preglednosti delimo na:

- profano (podeželske, mestne in trške stavbe),
- sakralno (cerkve, kapelice, znamenja),
- sakralno-profano (samostani, župnišča).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi, raziskovalnimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa za spomenik. Usmeritve smiselno veljajo tudi za določene oblike tehniške dediščine (območja, stavbe, skupine stavb, naprave itd.), ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji.

4.3 Režim za varovanje memorialne dediščine

Zlasti se varuje:

- avtentičnost lokacije;
- materialno substanco in fizično pojavnost objekta;
- vsebinski prostorski kontekst območja z okolico in vedute.

Memorialna dediščina prvenstveno obeležuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz naše zgodovine. Kot memorialno dediščino lahko obravnavamo spominska obeležja, spominske plošče, grobove in nagrobnike ter določene prostore in stavbe.

V memorialno dediščino se lahko posega z raziskovalnimi, vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije ter v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.4 Režim za varovanje naselbinske dediščine

Zlasti se varuje:

- zgodovinski značaj naselja;
- naselbinsko zasnovno (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov);
- odnose med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom;
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oz. krajini (glede na reliefne značilnosti, poti itd.);
- naravne in druge meje rasti ter robove naselja;
- podobo naselja v prostoru (gabariti, oblike strešin, kritina);
- odnose med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, javna oprema itd.).

Praviloma je za naselbinsko dediščino potrebno programiranje revitalizacije in rehabilitacije v okviru urbanističnih, krajinskih ali programskih zasnov. Ukrepi morajo biti prilagojeni tudi posebnim lastnostim posameznega tipa kulturne dediščine (stavbne, memorialne, arheološke itd.) znotraj naselja. V naselbinsko dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije v skladu s kulturnovarstvenimi pogoji in soglasjem.

4.5 Režim za varovanje vrtnoarhitekturne dediščine

Zlasti se varuje:

- kompozicijo zasnove (oblika, struktura, velikost, poteze);
- kulturne sestavine (grajeni objekti, parkovna oprema, skulpture);
- naravne sestavine, ki so vključene v kompozicijo (vegetacija, voda, relief itd.);
- funkcionalno zasnovno z navezavo na stavbno dediščino oz. stavbe in površine, ki so pomembne za delovanje celote;
- podobo v širšem prostoru z navezavo na okoliški prostor.

Pri drevoredih se zlasti varuje:

- oblikovno zasnovno drevoreda (dolžino, drevesne vrste, sadilno razdaljo, sistem zasajanja itd.);
- ekološke pogoje, ki so potrebni za razvoj in obstoj drevja;
- rastišče pred gradbenimi deli, ki lahko prizadenejo posamezna drevesa;
- posamezna drevesa pred škodljivimi posegi vanje (obsekavanje, poškodbe itd.).

Vrtnoarhitekturna dediščina potrebuje stalno vzdrževanje, ki ga lahko vrši le primerno usposobljen izvajalec v soglasju s pristojno kulturnovarstveno službo.

4.6 Režim za varovanje dediščinske kulturne krajine

Zlasti se varuje:

- krajinsko zgradbo in prepoznavno prostorsko podobo (naravne in kulturne prvine);
- odprti prostor pred urbanizacijo;
- procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini (tradicionalno rabo);
- tipologijo krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva;
- način navezave na stavbno in naselbinsko dediščino oz. grajeno strukturo.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnost v prostoru. Varstvo kulturne krajine je lahko uspešno le v sklopu celovitega varstva dediščine skozi sistem prostorskega načrtovanja in v sodelovanju z dejavniki, ki s prostorom gospodarijo – kmetijstvo, gozdarstvo, poselitev, infrastruktura itd.

4.7 Režim za varovanje zgodovinske krajine

Poleg alinej iz režima za varstvo dediščinske kulturne krajine se zlasti varuje:

- avtentična lokacija prizorišč;
- preoblikovanost reliefa zaradi zgodovinskih dogajanj, morebitne grajene strukture, vsa gradiva in konstrukcije;
- zemeljske plasti z morebitnimi ostalinami;
- memoriala plastika, likovna oprema in vsi pomniki.

Zgodovinske krajine so kategorija, pri kateri so pomembne predvsem asociativne vrednosti krajine, ki so posledica dogajanja ali dogodkov iz zgodovine.

4.8 Režim za posebne tipe dediščine (tip ostalo)

Zlasti se varuje:

- ohranjeno materialno substanco (vidno in podzemno);
- lokacijo in prostorsko pojavnost;
- vsebinski in prostorski kontekst navezave enote na okolico.

Pod tipološko oznako »ostalo« uvrščamo enote dediščine, ki jih z običajnimi osnovnimi tipološkimi oznakami ne moremo natančno opredeliti. To so:

- A vodnjaki, napajališča, jezovi, perišča, vodna zajetja, tehnične naprave itd.;
- B ruševine stavbne dediščine;
- C ruševine naselij (npr. opuščene kočevske vasi).

4.9 Vplivno območje

Za potrebe prostorskega načrtovanja se poleg objekta dediščine varuje tudi določena okolica varovane dediščine oz. njeno **vplivno območje**, t.j. območje, v katerem se presoja vpliv določenega posega na varovane lastnosti enote dediščine. Vplivno območje je določeno z zgodovinskega, funkcionalnega in vizualnega vidika. V njem pristojna kulturnovarstvena služba postavlja pogoje, pod katerimi je določen poseg možen ter določa način delovanja obstoječim rabam s ciljem ohranitve ali zagotovitve prostorske integritete, pričevalnosti, dominantnosti, možnosti delovanja dediščine. Če tega ni mogoče zagotoviti, lahko služba ugotovi, da določen poseg ali raba v določenem vplivnem območju nista možna. V primeru načrtovanja bistvenih sprememb ali intenziviranja rabe, ki bi utegnile imeti negativne posledice na lastnosti, pomen ali celo samo materialno substanco varovane dediščine ter na kvaliteto njene okolice, se lahko območje vpliva na dediščino obravnava tudi izven zarisanih območij.

Varovanje enot kulturne dediščine v vplivnih območjih smiselno dopolnjujejo tudi varstvene usmeritve za kulturno krajino, ki varujejo krajinsko zgradbo (naravne kot kulturne prvine), procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin ter način povezave s stavbno in naselbinsko dediščino.

Pomembnejše in prostorsko izpostavljene kulturne spomenike varujemo optimalno v njihovem vplivnem območju, kar predpostavlja poleg fizične ohranitve tudi ohranitev skladne krajinske podobe v najširši okolici oziroma vplivnem območju, ohranitev obstoječih funkcionalnih navezav in gospodarske osnove ter celovitosti. Drugo dediščino varujemo predvsem fizično, prostorsko pomembne in izpostavljene objekte pa tudi v njihovem vplivnem območju.

5 SEZNAM ENOT NEPREMIČNE KULTURNE DEDIŠČINE

Legenda

EŠD		Evidenčna številka dediščine (EŠD) - za vpisane enote ali oznaka predloga za enote v postopku vpisa
Ime enote		Ime enote iz Registra kulturne dediščine (RKD)
Tip		Tip enote dediščine (po RKD)
	0	neznano
	1	arheološka dediščina
	2	profana stavbna dediščina
	3	sakralna stavbna dediščina
	4	sakralno profana stavbna ded.
	5	memorialna dediščina
	6	vrtnoarhitekturna dediščina
	7	naselbinska dediščina
	11	kulturna krajina
	12	zgodovinska krajina
	13	ostalo
Kat.		Kategorija varstvenega režima (po RKD)
	0	neznano
	1	razglasitev za spomenik
	2	varovanje v prostorskih aktih
	3	dokumentarno (arhivsko) varstvo
	4	ostalo
SDP		Razglasitev za kulturni spomenik državnega pomena (SDP)
	SDP	enota je razglašena za SDP
	valor	enota je valorizirana za SDP (seznam)
Opombe varstvo		Tip varstvenih usmeritev oziroma režima <i>Določen na osnovi tipa dediščine v RKD + dodatni režimi, če je zaradi lastnosti enote to potrebno (režimi so opisani v poglavju 4).</i>
Opombe status		Opomba glede statusa oz. stanja enote <i>Opombe glede vključitve v seznam oz. izključitve iz seznama.</i>
	degradirano	Enota je degradirana, v teku je izbris oz. sprememba kategorije režima v RKD.
	prost. nepomembno	Enota prostorsko ni pomembna.

**Seznam enot
nepremične kulturne dediščine**
(razvrščeno po EŠD)

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
1	153	Gorenji Mokronog - Kostnica	3	1	SDP	stavbna dediščina	
2	468	Mokronog - Arheološko območje	1	2		arheološka dediščina	
3	731	Mokronog - Cerkev Žalostne Matere božje na Žalostni gori	3	2		stavbna dediščina	
4	2051	Mokronog - Cerkev sv. Egidija	3	2		stavbna dediščina	
5	2052	Mokronog - Cerkev sv. Florijana	3	2		stavbna dediščina	
6	2053	Beli Grič - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
7	2054	Slepšek - Cerkev sv. Martina	3	2		stavbna dediščina	
8	2055	Martinja vas pri Mokronogu - Cerkev sv. Nikolaja	3	2		stavbna dediščina	
9	2056	Sveti Vrh - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	2		stavbna dediščina	
10	2057	Gorenje Laknice - Cerkev sv. Jošta	3	2		stavbna dediščina	
11	2058	Hrastovica - Cerkev sv. Roka	3	2		stavbna dediščina	
12	2059	Brezovica pri Trebelnem - Cerkev sv. Ane	3	2		stavbna dediščina	
13	2585	Trebelno - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
14	2586	Blečji vrh pri Trebelnem - Cerkev sv. Antona Padovanskega	3	2	valor	stavbna dediščina	
15	2587	Cerovec pri Trebelnem - Cerkev sv. Urha	3	2		stavbna dediščina	
16	2588	Gorenji Mokronog - Cerkev sv. Petra	3	2		stavbna dediščina	
17	2589	Štatenberk - Cerkev sv. Martina	3	2	valor	stavbna dediščina	
18	2590	Trebelno - Kapela sv. Rozalije	3	2		stavbna dediščina	
19	5476	Mokronog - Območje Žalostne gore	11	1	valor	kulturna krajina	
20	8617	Hmeljčič - Gradišče Karlin	1	1		arheološka dediščina	
21	9147	Gorenji Mokronog - Arheološko območje	1	2	valor	arheološka dediščina	
22	9259	Mokronog - Svete stopnice s kapelami na Žalostni gori	3	2		stavbna dediščina	
23	9326	Trebelno - Vas	7	2	valor	naselbinska dediščina	
24	9533	Maline - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
25	9553	Mokronog - Trško naselje	7	2	valor	naselbinska dediščina, kulturna krajina	
26	9558	Dolenje Laknice - Razvaline gradu Čretež	2	2	valor	stavbna dediščina, ostalo	
27	9559	Dolenje Laknice - Razvaline donžona Čretež	2	2	valor	stavbna dediščina, ostalo	
28	9563	Brezje pri Trebelnem - Arheološko najdišče Šumeje-Log	1	2		arheološka dediščina	
29	9591	Dolenje Laknice - Razvaline graščine Čretež	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
30	9752	Velika Strmica - Arheološko najdišče Gradec	1	2	valor	arheološka dediščina	
31	11233	Mokronog - Strelav turn	2	1		stavbna dediščina	
32	17021	Ornuška vas - Uhanov toplar	2	2		stavbna dediščina	
33	17022	Ornuška vas - Bregarjev toplar	2	2		stavbna dediščina	
34	18079	Mokronog - Kapelica ob pokopališču	3	2		stavbna dediščina	
35	18182	Ornuška vas - Kapelica Matere božje	3	2		stavbna dediščina	
36	19504	Beli Grič - Grob neznanega partizana	5	2		memorialna dediščina	
37	19644	Dolenje Zabukovje - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
38	19647	Mokronog - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
39	19648	Mokronog - Spomenik NOB na pokopališču	5	2		memorialna dediščina	
40	19651	Trebelno - Spomenik NOB na pokopališču	5	2		memorialna dediščina	
41	19652	Sveti Vrh - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
42	20814	Mokronog - Spominsko znamenje	5	2		memorialna dediščina	
43	20817	Bogneča vas - Urbanov pil	3	2		stavbna dediščina, ostalo	
44	23731	Gorenje Laknice - Gomilno grobišče na Pugelci	1	2		arheološka dediščina	
45	25615	Vrh pri Trebelnem - Domačija Vrh pri Trebelnem 7	2	2		stavbna dediščina	
46	25616	Vrh pri Trebelnem - Sušilnica na domačiji Vrh pri Trebelnem 3	2	2		stavbna dediščina	
47	25913	Dolenje Laknice - Povšičeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
48	25914	Čilpah - Kotnikova domačija	2	2		stavbna dediščina	
49	25943	Hrastovica - Mežnarija	2	2		stavbna dediščina	
50	25945	Martinja vas pri Mokronogu - Domačija Martinja vas pri Mokronogu 25	2	2		stavbna dediščina	
51	25946	Martinja vas pri Mokronogu - Vila Amerikan	2	2		stavbna dediščina	
52	25953	Čužnja vas - Ambient zidanic in hrama na Jerengi	2	2		stavbna dediščina	
53	25954	Drečji Vrh - Žgajnarjeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
54	25955	Roje pri Trebelnem - Penetov mlin	2	2		stavbna dediščina	
55	25956	Jagodnik - Novakova zidanica	2	2		stavbna dediščina	
56	26493	Mokronog - Gomilno grobišče Zapečar	1	2		arheološka dediščina	
57	26507	Radna vas - Gomila Ostrvec	1	2		arheološka dediščina	
58	26508	Sveti Vrh - Gomilno grobišče Brezovica	1	2		arheološka dediščina	
59	26509	Mokronog - Arheološko najdišče Priča	1	2		arheološka dediščina	
60	26511	Gorenja vas pri Mokronogu - Gomilno grobišče Špičasti hrib	1	2		arheološka dediščina	
61	26512	Hrastovica - Gomilno grobišče Grič	1	2		arheološka dediščina	
62	26598	Češnjice pri Trebelnem - Gomila Češenjski hrib	1	2		arheološka dediščina	
63	26599	Češnjice pri Trebelnem - Plano grobišče Florjančičeva hiša	1	2		arheološka dediščina	
64	26600	Čužnja vas - Gomila Jerenga	1	2		arheološka dediščina	
65	26601	Čužnja vas - Gomilno grobišče Osredok	1	2		arheološka dediščina	
66	26602	Drečji Vrh - Gomilno grobišče Stari Bajhovec	1	2		arheološka dediščina	
67	26603	Štatenberk - Gomilno grobišče Štatenberški hrib	1	2		arheološka dediščina	
68	26604	Podturn pri Trebelnem - Gomila Zadnja hosta	1	2		arheološka dediščina	
69	26605	Mirna vas - Gomilno grobišče Brinc	1	2		arheološka dediščina	
70	26606	Mirna vas - Gomila Mirenski hrib	1	2		arheološka dediščina	
71	26607	Jelševce - Gomila na Kobilenci	1	2		arheološka dediščina	
72	26608	Drečji Vrh - Gomilno grobišče Veliki vrh	1	2		arheološka dediščina	
73	26609	Gorenje Zabukovje - Prazgodovinska naselbina Površnica	1	2		arheološka dediščina	
74	26610	Gorenje Zabukovje - Gomila Srobotnica	1	2		arheološka dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
75	26611	Roje pri Trebelnem - Gomilno grobišče Laze	1	2		arheološka dediščina	
76	26612	Sveti Vrh - Prazgodovinska naselbina Stara gora	1	2		arheološka dediščina	
77	27140	Mokronog - Vila Vera	2	2		stavbna dediščina	
78	27141	Roje pri Trebelnem - Hmeljniška žaga	2	2		stavbna dediščina	
79	27143	Hrastovica - Graščina Zagorica	2	2		stavbna dediščina	
80	27195	Hrastovica - Kamniti most	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
81	710178	Bogneča vas - Sušilnica za lan in sadje	2	2		stavbna dediščina	
82	710223	Gorenja vas pri Mokronogu - Prazgodovinska naselbina Žempoh	1	2		arheološka dediščina	
83	710297	Brezovica pri Trebelnem - Arheološko najdišče Groblje	1	2		arheološka dediščina	
84	710320	Gorenje Zabukovje - Hiša Gorenje Zabukovje 7	2	2		stavbna dediščina	
85	710321	Gorenje Zabukovje - Debevčeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
86	720005	Gorenje Laknice - Domačija Gorenje Laknice 8	2	2		stavbna dediščina	
87	720017	Dolenje Laknice - Pencetova hiša	2	2		stavbna dediščina	
88	740535	Mokronog - Razvaline gradu	2	2		stavbna dediščina, ostalo	

**Seznam enot
nepremične kulturne dediščine**
(razvrščeno po imenu enote)

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
1	2053	Beli Grič - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
2	19504	Beli Grič - Grob neznanega partizana	5	2		memorialna dediščina	
3	2586	Blečji vrh pri Trebelnem - Cerkev sv. Antona Padovanskega	3	2	valor	stavbna dediščina	
4	710178	Bogneča vas - Sušilnica za lan in sadje	2	2		stavbna dediščina	
5	20817	Bogneča vas - Urbanov pil	3	2		stavbna dediščina, ostalo	
6	9563	Brezje pri Trebelnem - Arheološko najdišče Šumeje-Log	1	2		arheološka dediščina	
7	710297	Brezovica pri Trebelnem - Arheološko najdišče Groblje	1	2		arheološka dediščina	
8	2059	Brezovica pri Trebelnem - Cerkev sv. Ane	3	2		stavbna dediščina	
9	2587	Cerovec pri Trebelnem - Cerkev sv. Urha	3	2		stavbna dediščina	
10	26598	Češnjice pri Trebelnem - Gomila Češenjski hrib	1	2		arheološka dediščina	
11	26599	Češnjice pri Trebelnem - Plano grobišče Florjančičeva hiša	1	2		arheološka dediščina	
12	25914	Čilpah - Kotnikova domačija	2	2		stavbna dediščina	
13	25953	Čužnja vas - Ambient zidanic in hrama na Jerengi	2	2		stavbna dediščina	
14	26600	Čužnja vas - Gomila Jerenga	1	2		arheološka dediščina	
15	26601	Čužnja vas - Gomilno grobišče Osredok	1	2		arheološka dediščina	
16	720017	Dolenje Laknice - Pencetova hiša	2	2		stavbna dediščina	
17	25913	Dolenje Laknice - Povšičeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
18	9559	Dolenje Laknice - Razvaline donžona Čretež	2	2	valor	stavbna dediščina, ostalo	
19	9558	Dolenje Laknice - Razvaline gradu Čretež	2	2	valor	stavbna dediščina, ostalo	
20	9591	Dolenje Laknice - Razvaline graščine Čretež	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
21	19644	Dolenje Zabukovje - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
22	26602	Drečji Vrh - Gomilno grobišče Stari Bajhovec	1	2		arheološka dediščina	
23	26608	Drečji Vrh - Gomilno grobišče Veliki vrh	1	2		arheološka dediščina	
24	25954	Drečji Vrh - Žgajnarjeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
25	26511	Gorenja vas pri Mokronogu - Gomilno grobišče Špičasti hrib	1	2		arheološka dediščina	
26	710223	Gorenja vas pri Mokronogu - Prazgodovinska naselbina Žempoh	1	2		arheološka dediščina	
27	2057	Gorenje Laknice - Cerkev sv. Jošta	3	2		stavbna dediščina	
28	720005	Gorenje Laknice - Domačija Gorenje Laknice 8	2	2		stavbna dediščina	
29	23731	Gorenje Laknice - Gomilno grobišče na Pugelci	1	2		arheološka dediščina	
30	710321	Gorenje Zabukovje - Debevčeva domačija	2	2		stavbna dediščina	
31	26610	Gorenje Zabukovje - Gomila Srobotnica	1	2		arheološka dediščina	
32	710320	Gorenje Zabukovje - Hiša Gorenje Zabukovje 7	2	2		stavbna dediščina	
33	26609	Gorenje Zabukovje - Prazgodovinska naselbina Površnica	1	2		arheološka dediščina	
34	9147	Gorenji Mokronog - Arheološko območje	1	2	valor	arheološka dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
35	2588	Gorenji Mokronog - Cerkev sv. Petra	3	2		stavbna dediščina	
36	153	Gorenji Mokronog - Kostnica	3	1	SDP	stavbna dediščina	
37	8617	Hmeljčič - Gradišče Karlin	1	1		arheološka dediščina	
38	2058	Hrastovica - Cerkev sv. Roka	3	2		stavbna dediščina	
39	26512	Hrastovica - Gomilno grobišče Grič	1	2		arheološka dediščina	
40	27143	Hrastovica - Graščina Zagorica	2	2		stavbna dediščina	
41	27195	Hrastovica - Kamniti most	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
42	25943	Hrastovica - Mežnarija	2	2		stavbna dediščina	
43	25956	Jagodnik - Novakova zidanica	2	2		stavbna dediščina	
44	26607	Jelševac - Gomila na Kobilenci	1	2		arheološka dediščina	
45	9533	Maline - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
46	2055	Martinja vas pri Mokronogu - Cerkev sv. Nikolaja	3	2		stavbna dediščina	
47	25945	Martinja vas pri Mokronogu - Domačija Martinja vas pri Mokronogu 25	2	2		stavbna dediščina	
48	25946	Martinja vas pri Mokronogu - Vila Amerikan	2	2		stavbna dediščina	
49	26606	Mirna vas - Gomila Mirenski hrib	1	2		arheološka dediščina	
50	26605	Mirna vas - Gomilno grobišče Brinc	1	2		arheološka dediščina	
51	26509	Mokronog - Arheološko najdišče Priča	1	2		arheološka dediščina	
52	468	Mokronog - Arheološko območje	1	2		arheološka dediščina	
53	2051	Mokronog - Cerkev sv. Egidija	3	2		stavbna dediščina	
54	2052	Mokronog - Cerkev sv. Florijana	3	2		stavbna dediščina	
55	731	Mokronog - Cerkev Žalostne Matere božje na Žalostni gori	3	2		stavbna dediščina	
56	26493	Mokronog - Gomilno grobišče Zapečar	1	2		arheološka dediščina	
57	18079	Mokronog - Kapelica ob pokopališču	3	2		stavbna dediščina	
58	5476	Mokronog - Območje Žalostne gore	11	1	valor	kulturna krajina	
59	740535	Mokronog - Razvaline gradu	2	2		stavbna dediščina, ostalo	
60	19647	Mokronog - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
61	19648	Mokronog - Spomenik NOB na pokopališču	5	2		memorialna dediščina	
62	20814	Mokronog - Spominsko znamenje	5	2		memorialna dediščina	
63	11233	Mokronog - Strelov turn	2	1		stavbna dediščina	
64	9259	Mokronog - Svete stopnice s kapelami na Žalostni gori	3	2		stavbna dediščina	
65	9553	Mokronog - Trško naselje	7	2	valor	naselbinska dediščina, kulturna krajina	
66	27140	Mokronog - Vila Vera	2	2		stavbna dediščina	
67	17022	Ornuška vas - Bregarjev toplar	2	2		stavbna dediščina	
68	18182	Ornuška vas - Kapelica Matere božje	3	2		stavbna dediščina	
69	17021	Ornuška vas - Uhanov toplar	2	2		stavbna dediščina	
70	26604	Podturn pri Trebelnem - Gomila Zadnja hosta	1	2		arheološka dediščina	
71	26507	Radna vas - Gomila Ostrvec	1	2		arheološka dediščina	
72	26611	Roje pri Trebelnem - Gomilno grobišče Laze	1	2		arheološka dediščina	
73	27141	Roje pri Trebelnem - Hmeljniška žaga	2	2		stavbna dediščina	
74	25955	Roje pri Trebelnem - Penetov mlin	2	2		stavbna dediščina	

	EŠD	Ime enote	Tip	Kat.	SDP	Opombe varstvo	Opombe status
75	2054	Slepšek - Cerkev sv. Martina	3	2		stavbna dediščina	
76	2056	Sveti Vrh - Cerkev Marijinega vnebovzetja	3	2		stavbna dediščina	
77	26508	Sveti Vrh - Gomilno grobišče Brezovica	1	2		arheološka dediščina	
78	26612	Sveti Vrh - Prazgodovinska naselbina Stara gora	1	2		arheološka dediščina	
79	19652	Sveti Vrh - Spomenik NOB	5	2		memorialna dediščina	
80	2589	Štatenberk - Cerkev sv. Martina	3	2	valor	stavbna dediščina	
81	26603	Štatenberk - Gomilno grobišče Štatenberški hrib	1	2		arheološka dediščina	
82	2585	Trebelno - Cerkev sv. Križa	3	2		stavbna dediščina	
83	2590	Trebelno - Kapela sv. Rozalije	3	2		stavbna dediščina	
84	19651	Trebelno - Spomenik NOB na pokopališču	5	2		memorialna dediščina	
85	9326	Trebelno - Vas	7	2	valor	naselbinska dediščina	
86	9752	Velika Strmica - Arheološko najdišče Gradec	1	2	valor	arheološka dediščina	
87	25615	Vrh pri Trebelnem - Domačija Vrh pri Trebelnem 7	2	2		stavbna dediščina	
88	25616	Vrh pri Trebelnem - Sušilnica na domačiji Vrh pri Trebelnem 3	2	2		stavbna dediščina	